

А. М. Анохін, здобувач кафедри адміністративного та конституційного права,
Запорізький національний університет

НАЦІОНАЛЬНА ПАРАДИГМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Наукова публікація присвячена аналізу національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху, яка включає юридичні доктринальні положення адміністративного права, присвячені вирішенню актуальних питань профілактики та запобігання ДТП, визнані Україною положення міжнародних нормативно-правових актів з питань забезпечення дорожнього руху, затверджену розпорядженням Кабінету Міністрів України Стратегію підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року, а також План заходів щодо її реалізації, міждисциплінарні наукові дослідження, зокрема, фахівців з технічних наук, присвячені вирішенню актуальних питань забезпечення безпеки дорожнього руху (впровадження інноваційних цифрових, автоматизованих технологій запобігання аварійним ситуаціям на дорогах).

Підкреслюється важливість проведення окремих доктринальних досліджень ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання, які будуть включати аналіз зарубіжного та національного досвіду нормотворчої та правозастосовчої діяльності органів публічної адміністрації у даній сфері суспільних відносин з метою формулювання конкретних пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративно-деліктного законодавства, підзаконних відомчих нормативно-правових актів та відповідної юридичної практики.

Формулюється висновок про те, що в національній доктрині адміністративного права сформувалась чітка тенденція щодо активізації досліджень актуальних проблем у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, а також проблематиці профілактики та запобігання ДТП, що пояснюється вкрай негативною статистикою ДТП в Україні та необхідністю внесення змін до чинного адміністративно-деліктного законодавства в частині посилення відповідальності за порушення Правил дорожнього руху.

Ключові слова: парадигма, безпека дорожнього руху, дорожньо-транспортна пригода, адміністративне регулювання, правопорушення, профілактика, запобігання, провадження, відповідальність.

A. M. Anokhin. National paradigm for ensuring road traffic safety: administrative and legal aspect

The scientific publication is devoted to the analysis of the national paradigm of ensuring road traffic safety, which includes legal doctrinal provisions of administrative law, dedicated to the solution of urgent issues of prevention of road traffic accidents, provisions of international legal acts on matters of ensuring road traffic, recognized by Ukraine, approved by the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine The strategy for increasing the level of road safety in Ukraine for the period until 2024, as well as the Plan of measures for its implementation, interdisciplinary scientific research, in particular, by specialists in technical sciences, dedicated to the solution of urgent issues of ensuring road safety (the introduction of innovative digital, automated technologies for the prevention of accidents situations on the roads).

The importance of conducting separate doctrinal studies of traffic accidents as an object of administrative and legal regulation is emphasized, which will include the analysis of foreign and national experience of rule-making and law-enforcement activities of public administration bodies in this field of public relations with the aim of formulating specific proposals for improving the current administrative-tort law legislation, sub-legal departmental regulations and relevant legal practice.

The conclusion is formulated that in the national doctrine of administrative law, a clear trend has been formed regarding the activation of studies of current problems in the field of road safety, as well as the problems of prevention of road accidents, which is explained by the extremely negative statistics of traffic accidents in Ukraine and the need to make changes to current administrative-delict legislation in terms of increased liability for violations of the Traffic Rules.

Key words: paradigm, traffic safety, traffic accident, administrative regulation, offense, strategy, prevention, proceedings, responsibility.

Вступ. Безпека дорожнього руху є об'єктом багатьох фундаментальних досліджень та державних програм, адже забезпечення сталого правопорядку на дорогах є умовою нормального функціонування всього соціального організму, збереження життя та здоров'я учасників дорожнього руху, гарантією стабільного економічного розвитку держави. Національна парадигма забезпечення безпеки дорожнього руху включає в себе теорії, концепції, ідеї та погляди, присвячені вирішенню актуальних питань профілактики та запобігання ДТП. Вказані теорії, концепції, ідеї відображені в нормах та принципах міжнародних нормативно-правових актів з питань забезпечення дорожнього руху.

На національному рівні елементи парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху містяться в Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року, яка затверджена

розпорядженням Кабінету Міністрів України, а також в Плані заходів щодо її реалізації. Важливим елементом національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху є міждисциплінарні наукові дослідження, зокрема, фахівців з технічних, економічних наук, присвячені вирішенню актуальних питань забезпечення безпеки дорожнього руху (впровадженню інноваційних цифрових, автоматизованих технологій запобігання аварійним ситуаціям на дорогах, використанню економічних стимулів дотримання Правил дорожнього руху та дослідженню впливу ДТП на мікроекономічні та макроекономічні процеси в державі).

Водночас, негативна статистика щодо кількості ДТП на дорогах України свідчить про актуальність та необхідність подальшого розвитку національної концепції забезпечення безпеки дорожнього руху, відповідної парадигми як сукупності концепції, теорії, поглядів на проблематику ДТП, особливо в аспекті адміністративно-правового врегулювання, адже саме відомчими нормативно-правовими актами затверджуються загальнодержавні та регіональні програми розвитку дорожнього руху та підвищення його безпеки.

Вищезазначеним обґрунтовується актуальність та необхідність дослідження національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху в адміністративно-правовому аспекті, тобто з точки зору можливості та доцільності затвердження на рівні відомчих нормативно-правових актів нових стратегій та програм підвищення безпеки дорожнього руху в Україні.

Різні аспекти профілактики та розслідування дорожньо-транспортних пригод, а також проблемні питання забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували у своїх працях такі відомі науковці як С. Бутник, В. Введенська, С. Гусаров, М. Долгополова, М. Лазаренко, А. Філіппов та інші відомі фахівці.

Загальній характеристиці адміністративно-правових та інших засобів забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні присвятили свою роботу В. Сокурєнко та А. Стрижак. Окремі адміністративно-правові засоби забезпечення безпеки дорожнього руху дослідила О. Салманова.

Зарубіжний досвід забезпечення безпеки дорожнього руху досліджували І. Горбачева, Д. Козар, О. Шумейко та інші відомі науковці.

Порядок провадження у справах про адміністративні правопорушення був предметом дослідження таких відомих вчених-адміністративістів як В. Бевзенко, М. Віхляєв, П. Діхтєвський, В. Доненко, Т. Коломоєць, В. Колпаков, А. Комзюк, О. Кузьменко, Ю. Легеза, П. Лютіков, Р. Мельник, Д. Приймаченко, С. Стеценко, А. Школик та інших науковців.

Проте, аналізу національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху та перспективним напрямом її розвитку приділена недостатня увага, що актуалізує проведення даного дослідження.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є аналіз національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху в адміністративно-правовому аспекті.

Методологія даної публікації ґрунтується на поєднанні філософських (закону єдності та боротьби протилежностей, закону переходу кількісних змін у якісні, принципів об'єктивності та історизму), загальнонаукових (таких прийомів логічного методу як аналіз, синтез, дедукція та індукція, методу порівняння, прийомів соціологічного методу (опитування, спостереження), системного та структурно-функціонального методів) та спеціально-юридичних методів дослідження (методів юридичної логіки та юридичної статистики, формально-юридичного методу (методу юридичної догматики) та методу юридичного моделювання).

Результати дослідження. В узагальненому визначенні парадигма – це сукупність домінуючих у певному суспільстві ідей, концепцій, теорій, поглядів, які визначають основні вектори суспільного розвитку. Іншими словами парадигма – це наукове обґрунтування необхідності та доктринальне визначення конкретних способів удосконалення (реформування) певних соціальних явищ чи процесів, зокрема, правового регулювання певних суспільних відносин.

Отже, національна парадигма забезпечення безпеки дорожнього руху – це сукупність визнаних науковою спільнотою ідей, теорій, концепцій, поглядів окремих науковців щодо бажаного механізму профілактики та запобігання ДТП, убезпечення учасників дорожнього руху від негативних наслідків ДТП тощо.

Так, А. Калініна справедливо зазначає, що убезпечення безпеки дорожнього руху є пріоритетним напрямом розвитку для України. Наразі актуальними документами з приводу розроблення безпеки дорожнього руху на державному рівні є Стратегія підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року [1] та Державна програма підвищення безпеки дорожнього руху на період до 2023 р. [2].

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про дорожній рух» від 30.06.1993 № 3353-ХІІ затвердження регіональних програм розвитку дорожнього руху та його безпеки відноситься до компетенції органів влади Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, обласних, Київської та Севастопольської державних адміністрацій [3].

Водночас А. Калініна зазначає, що проведений моніторинг офіційних сайтів обласних державних адміністрацій свідчить про те, що регіональні програми із забезпечення безпеки дорожнього руху терміном виконання до 2023 року на теперішній час прийняті лише у кількох областях [4, с. 53-54].

Таким чином, національна парадигма забезпечення безпеки дорожнього руху повною мірою реалізується лише на рівні центральних органів публічної адміністрації, а на рівні регіонів має декларативний та епізодичний характер.

Слід відзначити, що Стратегія підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року є ключовим програмним документом, в якому визначені основні напрями розв'язання проблеми із застосуванням обґрунтованих цільових показників шляхом впровадження сучасних вимог і технологій, які системно охоплюють усі ключові аспекти безпеки дорожнього руху, зокрема поведінку людини (людський фактор), дорожню інфраструктуру, конструкційну безпечність транспортних засобів, і одночасно розглядаються на етапі запобігання аварії, під час аварії та після неї відповідно до загальноприйнятих у світі підходів до формування та реалізації політики підвищення безпеки дорожнього руху.

Основними напрямками реалізації цієї Стратегії є:

- державне управління у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що передбачає: запровадження основних засад системи управління безпекою дорожнього руху (державна програма, план заходів, кількісні показники, конкретні цілі, проміжна та щорічна оцінка результатів, відповідальність); проведення аналізу та вдосконалення законодавства з питань безпеки дорожнього руху з метою забезпечення його відповідності найкращим законодавчим стандартам, що діють у країнах Європи з найбезпечнішими дорожньо-транспортними системами, у тому числі в частині посилення відповідальності громадян та посадових осіб за вчинення правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, правового врегулювання використання персонального легкого електротранспорту (сігвеї, моноколеса, електросамокати тощо) на вулично-дорожній мережі, попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму; створення комплексної інформаційної системи моніторингу виконання регіональних програм з безпеки дорожнього руху; запровадження проведення наукових та науково-технічних досліджень у сфері безпеки дорожнього руху з метою оцінки ефективності заходів, спрямованих на підвищення безпеки, комфорту та культури дорожнього руху; удосконалення системи ліцензування у сфері перевезень автомобільним транспортом у частині підвищення вимог до перевізників щодо забезпечення безпеки дорожнього руху; запровадження на загальнодержавному рівні, на рівні органів державної влади та суб'єктів господарювання ДСТУ ISO 39001:2015 «Система управління безпекою дорожнього руху. Вимоги та настанова щодо застосування»; запровадження ризико-орієнтованого підходу до управління безпекою дорожнього руху на державному, галузевому та регіональному рівні; налагодження інформаційної взаємодії з уповноваженими органами з питань містобудування та архітектури в частині обміну інформацією стосовно проведення моніторингу інтенсивності руху транспортних засобів та пішоходів, результатів технічного розслідування дорожньо-транспортних пригод, визначення місць концентрації дорожньо-транспортних пригод та аварійних ділянок для проведення містобудівного моніторингу та ініціювання розроблення або внесення змін до містобудівної документації на місцевому рівні з метою підвищення безпеки дорожнього руху; впровадження сучасних технологій проектування та будівництва об'єктів дорожньо-транспортної інфраструктури з урахуванням найкращого міжнародного досвіду, в тому числі із застосуванням сучасних технологій будівельного інформаційного моделювання та/або інших технологій;

- ведення обліку та проведення аналізу даних стосовно дорожньо-транспортних пригод, що передбачає: впровадження та удосконалення системи і методики збору (збільшення кількості критеріїв дослідження причинно-наслідкових зв'язків) та обробки даних щодо дорожньо-транспортних пригод (база даних дорожньо-транспортних пригод розроблена на основі європейської бази CADAS) для проведення системного наукового аналізу ризиків, причин і тенденцій аварійності з метою підготовки рекомендацій та подальшого моніторингу ефективності їх впровадження; розроблення порядку проведення технічного розслідування дорожньо-транспортних пригод з тяжкими наслідками; розроблення та впровадження системи збору, узагальнення та аналізу даних закладів охорони здоров'я про види та ступені тяжкості отриманих травм з метою всебічного відображення отриманих даних у загальній системі даних про дорожньо-транспортні пригоди; прийняття інженерних рішень щодо управління технологіями та засобами, які повинні виконуватися переважно з використанням волоконно-оптичних технологій передачі даних; створення системи реєстрації місць концентрації дорожньо-транспортних пригод, аварійно-небезпечних ділянок та інформування учасників дорожнього руху про такі місця;

- безпека на дорогах та дорожньої інфраструктури, що включає: гармонізацію стандартів проектування та будівництва доріг відповідно до стандартів ЄС; виконання програм та здійснення заходів, спрямованих на істотне підвищення безпеки дорожнього руху, зокрема безпеки пішоходів, у тому числі осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (облаштування тротуарів, обмеження швидкості руху транспортних засобів, встановлення пішохідних огорожень, оновлення пішохідної інфраструктури, освітлення доріг та вулиць, встановлення острівців безпеки та облаштування регульованих пішохідних переходів; на перехрестях (облаштування захищених поворотів на нерегульованих перехрестях, поліпшення розмітки та освітлення); на узбіччях (очищення та укріплення узбіч, встановлення бар'єрів, поліпшення розмітки); будівництво в містах та інших населених пунктах, на дорогах позаміських та відокремлених велосипедних доріжок; забезпечення проведення аудиту та перевірки безпеки доріг загального користування; визначення інфраструктурних факторів у місцях концентрації дорожньо-транспортних пригод; будівництво розв'язок кільцевого типу з малим та середнім розміром центрального острівця; заборону рекламних конструкцій вздовж автомобільних доріг; використання електронних засобів з метою забезпечення учасників дорожнього руху інформацією про перешкоди, зміни у режимі реального часу тощо; встановлення амортизаційних

пристроїв (демпферних систем) та дорожніх стримувальних систем (терміналів) на дорогах загального користування для запобігання лобовому зіткненню транспортних засобів на високій швидкості; проведення наукових досліджень та розробок з метою поліпшення безпечності інфраструктури; ліквідацію місць концентрації дорожньо-транспортних пригод та аварійно-небезпечних ділянок; створення мережі зон відпочинку водіїв на дорогах загального користування з урахуванням вимог Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення, створення необхідної дорожньої інфраструктури перед пунктами пропуску на державному кордоні в місцях скупчення вантажних транспортних засобів для забезпечення створення належних умов для міжнародних автомобільних перевезень під час перетину державного кордону; встановлення біля закладів освіти відповідних дорожніх знаків, розмітки, пішохідного огороження, елементів примусового зниження швидкості, зовнішнього освітлення тощо; облаштування транспортної інфраструктури у населених пунктах з урахуванням потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

- безпечність транспортних засобів, що передбачає: спрощення процедури допуску транспортних засобів до участі у дорожньому русі, у тому числі удосконалення процедури сертифікації транспортних засобів під час перетину державного кордону; врегулювання питання допуску до участі у дорожньому русі транспортних засобів, які не відповідають установленим стандартам безпеки транспортних засобів; законодавче врегулювання питання тимчасового допуску до участі у дорожньому русі транспортних засобів з правим розташуванням керма; реформування системи здійснення контролю за технічним станом транспортних засобів згідно з Директивою 2009/40/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 6 травня 2009 р. про перевірку технічного стану моторних транспортних засобів та їх причепів на придатність до експлуатації; запобігання допуску до участі у дорожньому русі транспортних засобів, у тому числі електромобілів, що не відповідають сучасним вимогам щодо активної, пасивної та екологічної безпеки, зокрема шляхом гармонізації нормативно-правових актів з питань безпеки конструкції транспортних засобів та їх технічного стану із законодавством ЄС; запровадження механізму здійснення контролю за технічним станом транспортних засобів під час їх експлуатації на вулично-дорожній мережі; впровадження механізму використання нових технологій для поліпшення безпечності транспортних засобів; забезпечення безпеки експлуатації електромобілів;

- медичне забезпечення безпеки дорожнього руху, що передбачає: приведення у відповідність з європейськими стандартами нормативно-правових актів щодо проведення медичних оглядів та психофізіологічної експертизи кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів; приведення стандартів навчання навичкам надання домедичної допомоги у всіх закладах, які здійснюють підготовку кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів, у відповідність з програмами, затвердженими МОЗ; забезпечення доступності та контролю за якістю проведення профілактичних наркологічних оглядів, обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів; створення єдиного інформаційного простору за напрямом медичного забезпечення у сфері безпеки дорожнього руху шляхом функціонування загальнодержавної бази даних закладів охорони здоров'я, які мають право здійснювати медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів, і результатів таких оглядів; формування та функціонування загальнодержавної бази даних щодо стану здоров'я та психофізіологічних властивостей кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів для проведення моніторингу стану їх здоров'я з урахуванням положень законодавства щодо охорони здоров'я; забезпечення систематичного моніторингу, аналізу та оцінки причин травматизму та смертності внаслідок дорожньо-транспортних пригод; розроблення концепції національної системи психологічної реабілітації та підтримки потерпілих внаслідок дорожньо-транспортних пригод;

- безпека перевезення пасажирів та вантажів комерційним автомобільним транспортом, що передбачає: створення єдиної бази даних щодо обліку результатів проходження водіями транспортних засобів перевізників щозмінного передрейсового медичного огляду та здійснення передрейсового технічного контролю за станом таких транспортних засобів; забезпечення відповідності транспортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів, швидкопсувних харчових продуктів, міжнародним вимогам; впровадження систем управління безпекою дорожнього руху суб'єктами господарювання, які провадять діяльність з перевезення пасажирів та вантажів; забезпечення виконання вимог щодо використання тахографів, пасивних систем безпеки (ADAS) та обмежувачів швидкості для автобусів та вантажних транспортних засобів вагою більше 3,5 тону відповідно до законодавства ЄС; запровадження проведення сучасного дистанційного моніторингу руху транспортних засобів (у тому числі комерційного транспорту) з використанням системи ADAS, RFID, GPS тощо;

- безпечна поведінка учасників дорожнього руху, що передбачає: проведення соціальних кампаній з метою інформування населення про ризики на дорогах та необхідності дотримання Правил дорожнього руху – рекламні ролики на телебаченні, зовнішня реклама тощо, визначення органу, відповідального за координацію дій з проведення таких кампаній, та забезпечення доступу до такої інформації осіб з інвалідністю; проведення загальнонаціональних та регіональних досліджень щодо ставлення учасників дорожнього руху до Правил дорожнього руху та необхідності їх дотримання; перегляд навчальних програм з вивчення Правил дорожнього руху та правил безпечної поведінки на дорозі в системі дошкільної, загальної середньої освіти та стандартів професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням потреб осіб з особливими

освітніми проблемами; забезпечення проведення в комунальних дошкільних навчальних закладах, закладах освіти, зокрема працівниками Національної поліції, роз'яснювальної роботи з попередження дитячого дорожньо-транспортного травматизму, вивчення Правил дорожнього руху та безпечної поведінки на дорогах і з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми проблемами; утворення дитячих майданчиків для проведення занять з питань безпеки дорожнього руху; розроблення та видання навчально-методичних і наочних посібників, навчальних фільмів з питань безпеки дорожнього руху з урахуванням потреб осіб з особливими освітніми проблемами; популяризацію необхідності створення умов для забезпечення доступності об'єктів транспортної інфраструктури для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

- здійснення заходів реагування та управління наслідками дорожньо-транспортних пригод, що передбачає: обладнання транспортних засобів спеціальними приладами, за допомогою яких можливе автоматичне подання сигналу про екстрену допомогу у разі виникнення надзвичайних ситуацій та дорожньо-транспортних пригод, з розбудовою відповідної інфраструктури; маркування транспортних засобів за класом екологічності; розроблення національної інтерактивної карти доріг загального користування з можливістю позначення на ній місць розташування закладів охорони здоров'я, аварійно-рятувальних формувань і пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та місцевої пожежної охорони, підрозділів екстреної медичної допомоги, підрозділів поліції, місць зупинки, стоянки, паркування, зберігання транспортних засобів, позначених дорожніми знаками та/або розміткою «Особа з інвалідністю», ділянок доріг з обмеженням або затримкою руху, мережі автобусних маршрутів, автостанцій та місць концентрації дорожньо-транспортних пригод із зазначенням виду і причини пригоди, кількості загиблих і потерпілих у дорожньо-транспортних пригодах, а також можливих рекомендацій для водіїв щодо дотримання Правил дорожнього руху з урахуванням причин, унаслідок яких сталися такі пригоди; впровадження системних заходів з медико-психологічної, функціональної та соціально-професійної реабілітації постраждалих у дорожньо-транспортних пригодах; використання малої авіації для забезпечення можливості надання медичної допомоги постраждалим у дорожньо-транспортних пригодах протягом «золотої години»;

- забезпечення дотримання Правил дорожнього руху, що передбачає: удосконалення системи ефективного ведення справ за фактами порушення Правил дорожнього руху; проведення тренінгів з майстерності керування автотранспортними засобами з працівниками органів, що забезпечують безпеку дорожнього руху, створюють умови для безперервного та безпечного руху транспорту та/або реагування на дорожньо-транспортні пригоди; внесення змін до законодавства щодо вдосконалення процедури огляду осіб, які керують транспортними засобами, щодо стану сп'яніння; удосконалення функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі з метою підвищення ефективності впливу на стан безпеки дорожнього руху та запобігання порушенням Правил дорожнього руху; удосконалення порядку ведення обліку адміністративних правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху з урахуванням досвіду держав – членів ЄС [1].

Окремо слід зупинитися на доктринальних дослідженнях проблематики профілактики та запобігання ДТП, які є невід'ємною частиною національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху.

Із останніх досліджень проблематики ДТП слід виділити роботу В. Приходька та М. Александрова «Особливості адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану» [5], а також публікацію І. Христюк на тему «Латентність правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту в Україні» [6].

В. Приходько та М. Александров зокрема зазначають, що адміністративно-правова профілактика дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану має враховувати ситуацію та бути адаптованою до поточних умов в залежності від рівня безпеки кожного регіону. Різні території зазнали різного впливу війни. Адміністративно-правові заходи у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що були актуальні в мирний час, можуть бути складними для виконання на відносно мирних територіях, а в умовах бойових дій взагалі неможливими. Однак, не дивлячись на період дії воєнного стану, варто констатувати, що стан адміністративно-правової профілактики транспортних пригод в Україні не можна назвати задовільним у зв'язку з високим рівнем аварійності, тому запроваджувати дієві заходи та вдосконалювати існуючі напрями у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху необхідно якнайшвидше, особливо в умовах воєнного стану [5, с. 111].

В окрему групу слід виділити дослідження, присвячені актуальним питанням провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Це, зокрема, дослідження М. Плугатира на тему «Дотримання конституційних гарантій в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі» [7], В. Бабича, Ю. Песоцької та О. Мухіної «Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху» [8], О. Битяка «Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: окремі питання» [9], М. Стоцької «Провадження в справах про адміністративні проступки у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» [10] та інших вчених-адміністративістів.

Висновки. Проведене дослідження дає підстави стверджувати, що національна парадигма забезпечення безпеки дорожнього руху включає в себе теорії, концепції, ідеї та погляди щодо профілактики та запобігання ДТП, забезпечення дотримання Правил дорожнього руху усіма його учасниками. Ядром вказаної

національної парадигми виступають юридичні доктринальні положення адміністративного права, присвячені вирішенню актуальних питань профілактики та запобігання ДТП, а правовою формою – визнані Україною положення міжнародних нормативно-правових актів з питань забезпечення дорожнього руху, положення затверджені розпорядженням Кабінету Міністрів України Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року, а також План заходів щодо її реалізації, висновки між-дисциплінарних наукових досліджень, зокрема, фахівців з технічних та економічних наук, присвячені вирішенню актуальних питань забезпечення безпеки дорожнього руху (впровадженню інноваційних цифрових, автоматизованих технологій запобігання аварійним ситуаціям на дорогах, розробці економічних стимулів дотримання Правил дорожнього руху, а також дослідженню впливу ДТП на економіку держави та зворотного впливу економічних процесів на кількість та причини ДТП).

Проведений аналіз національної парадигми забезпечення безпеки дорожнього руху дає підстави стверджувати, що в національній доктрині адміністративного права сформувалась чітка тенденція щодо активізації досліджень актуальних проблем у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, що пояснюється вкрай негативною статистикою ДТП в Україні та необхідністю внесення змін до чинного адміністративно-деліктного законодавства (зокрема, щодо посилення адміністративної відповідальності за вчинення деяких правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху).

Актуальною є розробка нової Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2030 року, яка повинна містити результати останніх наукових досліджень, враховувати досягнення науково-технічного прогресу у сфері забезпечення безпеки управління автомобілем та мінімізації наслідків ДТП, включаючи ДТП із пішоходами та іншими учасниками дорожнього руху.

Важливим є проведення окремого доктринального дослідження ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання, що буде включати аналіз зарубіжного та національного досвіду нормотворчої та правозастосовчої діяльності органів публічної адміністрації у даній сфері суспільних відносин з метою формулювання конкретних пропозицій щодо удосконалення чинного адміністративно-деліктного законодавства, підзаконних відомчих нормативно-правових актів та відповідної юридичної практики.

Перспектива подальшого дослідження проблематики ДТП як об'єкту адміністративно-правового регулювання обумовлена необхідністю наукового обґрунтування способів та напрямів удосконалення чинного національного законодавства та юридичної практики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Стратегії підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2024 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.10.2020. № 1360-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1360-2020-%D1%80#Text>
2. Про затвердження Державної програми підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні на період до 2023 р. : постанова Кабінету Міністрів України № 1287 від 21.12.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1287-2020-%D0%BF#Text>
3. Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993. № 3353-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text>
4. Калініна А.В. Регіональне планування забезпечення безпеки дорожнього руху. *Державна політика у сфері убезпечення дорожнього руху: теорія, законодавство, практика: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Харків, 5 листоп. 2021 р.)*: електрон. наук. вид.; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В.В. Сташиса НАПрН України. Харків: Право, 2021. С. 53-55. DOI: <https://doi.org/10.31359/978-966-998-313-8>.
5. Приходько В., Александров М. Особливості адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 106-113. URL: http://yurvisnyk.in.ua/v3_2022/14.pdf
6. Христич І. Латентність правопорушень у сфері безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту в Україні. *Публічне право*. 2022. № 4 (48). С. 181-189.
7. Плугатир М.В. Дотримання конституційних гарантій в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі. *Актуальні проблеми держави і права*. 2021. № 91. С. 57-163. URL: <https://hdl.handle.net/11300/15631>
8. Бабич В.А., Песоцька Ю.В., Мухіна О.Г. Адміністративна відповідальність за порушення правил дорожнього руху. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2018. № 3-4. С. 88-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/muvnudp_2018_3-4_14
9. Битяк О.В. Проведення у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: окремі питання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 12. С. 226–230. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-12/55>
10. Стоцька М.М. Проведення в справах про адміністративні проступки у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.07 «адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». Х., 2007. 23 с.